

KPY:n palontorjuntakonferenssi 2016

Norjan maaraportti

Sisältö

KPY:n palontorjuntakonferenssi – Norjan maaraportti	1
Uudelleenorganisointi	1
Työympäristö ja terveys	2
Tutkimus.....	2
Toimet vaaralliselle savulle altistumisen välttämiseksi	3
Suojavarustusstandardi.....	4
Tasa-arvoja monimuotoisuus	4
Koulutus	5

KPY:n palontorjuntakonferenssi – Norjan maaraportti

Seuraavassa esiteltävässä Norjan maaraportissa käsitellään seuraavia teemoja:

- Uudelleenorganisointi
- Työympäristö ja terveys
- Monimuotoisuus ja osallistaminen
- Koulutus

Uudelleenorganisointi

Norjan palontorjunta- ja pelastustoiminta ohjataan Norjan oikeus- ja valmiusministeriön (Justis- og beredskapsdepartementet) sekä yhteiskunnan turvallisuus- ja valmiusviraston (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB) säätämien lakien ja asetusten mukaan. Tärkeimpiä ovat palo- ja räjähdysturvallisuutta koskeva laki sekä palontorjuntatoimen järjestämisestä ja koosta annettu määräys.

Palo- ja räjähdysturvallisuutta koskevan lain tavoitteena on suojata ihmishenkiä, terveyttä, ympäristöä ja omaisuutta tulipaloilta ja räjähdyksiltä, vaarallisten aineiden käsittelyssä tapahtuvilta onnettomuuksilta sekä muilta äkillisiltä ja tahattomilta sekä tahallisilta vaaratilanteilta. Laki velvoittaa kunnat perustamaan ja ylläpitämään sellaista palontorjuntatoimintaa, joka pystyy toimimaan ennaltaehkäisevästi ja ylläpitämään toimintavalmiutta tehokkaasti ja turvallisesti lain edellyttämällä tavalla.

Palontorjuntatoimen järjestämisestä ja koosta annetun määräyksen tarkoituksena on varmistaa, että kaikissa kunnissa on siten organisoitu, varustettu ja miehitetty palolaitos, että se pystyy tyydyttävällä tavalla hoitamaan lakisääteiset tehtävänsä. Lisäksi määräys edellyttää, että palontorjuntatoimi on organisoitu ja mitoitettu riskejä ja haavoittuvuutta mittaavan analyysin mukaisesti (ROS, risiko og sårbarhet).

Koska Norjan 428 kuntaa tekevät palontorjuntaan liittyen keskenään yhteistyötä, Norjassa on noin 280 palolaitosta, joilla on yhteensä noin 620 paloasemaa/varikkoa sekä noin 12 500 työntekijää – 3 500 koko- ja 9 000 osa-aikaista.

Norjan oikeus- ja valmiusministeriö (JD) antoi 5. lokakuuta 2012 yhteiskunnan turvallisuus- ja valmiusvirastolle (DSB) tehtäväksi perustaa alaisuuteensa työryhmän, joka tarkastelisi palontorjunta- ja pelastustoimen organisointia ja resursseja. Työryhmän päätehtävä oli selvittää, miten palontorjunta- ja pelastuslaitoksen nykyisiä yhteenlaskettuja resursseja voitaisiin hyödyntää mahdollisimman hyvin yhteistyössä muiden valmiustoimijoiden kanssa suurkäräjätiedotteessa nro 35 (2009–2009) Paloturvallisuus asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi¹.

Tämä työ johti Paloturvallisuustutkimukseen (Brannstudien) 2013, jossa esiteltiin kolme vaihtoehtoista mallia palontorjunta- ja pelastustoimen organisoimiseksi ja jossa suositeltiin mallia, jossa perustetaan 18–19 palolaitosta läänien maantieteellisen jakautuman mukaisesti. Mallin avulla haluttiin luoda kattavampi ja tehokkaampi palontorjuntatoimi, jota johdetaan täysipäiväisesti yhdentämällä ammattialueita – varsinkin ennaltaehkäisevässä palontorjuntatyössä.

---

¹ Kansalliset tavoitteet suurkäräjätiedote nro 35 (2008-2009): tulipalokuolemien vähentäminen, korvaamattomien kulttuurihistoriallisten arvojen menettämisen välttäminen, tärkeitä yhteiskunnallisia toimintoja lamaannuttavien tulipalojen välttäminen, parempi valmius ja toimintakyky sekä omaisuusvahinkojen vähentäminen.

Yhteiskunnan turvallisuus- ja valmiusvirasto (DSB) sai tämän työn johdosta oikeus- ja valmiusministeriöltä (JD) 9. kesäkuuta 2015 päivätyn toimeksiannon laatia palontorjunta- ja pelastustoimen uudelleenorganisointia koskevaa aineistoa päätöksentekoa varten. Toimeksiannossa todettiin mm., että ”*Moni seikka viittaa siihen, että pelastusalan toimijoiden organisointi yhteisen mallin mukaan kannattaa*” ja että palontorjunta- ja pelastuslaitoksen uudelleenorganisoinnissa on sen vuoksi ”*luonnollista tarkastella pelastusalan toimijoiden yhteisiä valmiusrajoja pikemminkin kuin lääninrajoja, kuten Paloturvallisuustutkimus ehdottaa*”. Korttelipoliisiuudistuksen² myötä poliisipiirien määrä on vähentynyt 27:stä 12:een, ja toimeksiannon sanamuoto on selkeä signaali siitä, että hallitus toivoo myös palontorjunta- ja pelastustoimen organisointia vastaavan mallin mukaan.

Yhteiskunnan turvallisuus- ja valmiusvirasto (DSB) toimitti laatimansa päätöksentekoasiakirjat oikeus- ja valmiusministeriölle (JD) 1. joulukuuta 2015. Päätöksentekoa varten laadituissa asiakirjoissa suositellaan, että ministeriö antaa palontorjuntalain nojalla kunnille määräyksen tehdä alueellista yhteistyötä tulipalojen ennaltaehkäisyyn ja pelastusvalmiuteen liittyvissä tehtävissä. Lisäksi suositellaan oikeus- ja valmiusministeriötä antamaan suostumuksen mitoitusmääräyksen tarkistamiseen sekä niiden kuntienvälisten yhteistyömallien läpikäyntiin ja arviointiin, jotka noudattavat kunnallislakia ja kunnallisesta liikelaitoksesta (IKS) annettuja määräyksiä, tarkoituksena tarkastella kunnallisen ohjauksen ja valvonnan perusteita.

Päätöksen perustana olevat asiakirjat ovat nyt oikeus- ja valmiusministeriön (JD) käsittelyssä, eikä palontorjunta- ja pelastuslaitoksen tulevasta organisoinnista voida vielä sanoa mitään varmaa. Voimme kuitenkin havaita, että yhä useammat kunnat tekevät yhteistyötä perustamalla kunnallisia liikelaitoksia (IKS) ja että yhä useammat kunnat osallistuvat jo olemassa oleviin kuntienvälisiin yhteistyöhankkeisiin ja kunnallisiin liikelaitoksiin.

Työympäristö ja terveys

Tutkimus

Fagforbundet teki syksyllä 2014 aloitteen palontorjunta- ja pelastushenkilöstön keskuudessa esiintyvää syöpää käsittelevän keskustelukokouksen järjestämisestä. Kokous pidettiin 14. lokakuuta, ja siihen osallistui Fagforbundetin edustajien lisäksi edustajia seuraavista järjestöistä ja laitoksista: Brannmenn mot kreft (Palomiehet syöpää vastaan), Det norske maskinistforbundet (Norjan koneenkäyttäjien liitto), Norjan suurin palkansaajajärjestö LO, Yhteiskunnan turvallisuus- ja valmiusvirasto (DSB), Arbeidstilsynet (Työturvallisuusvirasto), Statens arbeidsmiljøinstitutt, STAMI (Valtion työympäristöinstituutti), Kreftregisteret (Syöpärekisteri), Kreftforeningen (Syöpäyhdistys) ja Oslo Universitetssykehus (Oslo yliopistollinen sairaala).

Kokouksen teemana oli ennaltaehkäisevä työ, ammattivammoista maksetut korvaukset ja lisätutkimuksen tarve aiheesta. Syöpävaaraan liityvässä keskustelussa todettiin, että Kreftregistret aikoo tehdä jo rekisteröidyistä tiedoista tutkimuksen hankkeessa ”Kreftrisiko blant brannmenn” (Palomiesten riski sairastua syöpään) ja että STAMI aikoo kartoittaa altistumisen mittaamisessa tällä hetkellä käytetyt menetelmät.

Keskustelukokouksen jälkeen Kreftregistret on tiedottanut työstään hankkeessa ”Kreftrisiko blant brannmenn”. Hankkeen tavoitteena on selvittää, aiheuttaako palomiehen ammatti vaaran sairastua syöpään. Ensimmäisessä vaiheessa halutaan luoda kohortti, joka koostuu Norjan suurimpien kaupunkien palomiehistä 1950- ja 60-luvuilta tähän päivään saakka, ja kytkeä se

---

² <https://www.regjeringen.no/no/tema/lov-og-rett/kriminalitet-og-politi/innsikt/narpolitireformen/id2398914/>

sen jälkeen Kreftregistretin tietokantaan. Hankkeen suunnittelu on alkuvaiheessa, ja kohorttiin sekä mahdollisiin altistumisoloihin kohdistuviin tutkimuksiin liittyvistä seikoista keskustellaan vielä hankkeen edetessä.

Lisäksi on muodostettu Kreftregistretin ja STAMIn edustajista koostuva tutkijaryhmä. Jotta hanke olisi riittävän lainvoimainen mm. hankkiessaan tietoja ja taloudellista tukea, sen osapuolten ja valvontaviranomaisten edustajista on perustettu ammatillinen viiteryhmä. Fagforbundetia edustaa viiteryhässä Dag Skaseth, joka on keskustelukokouksen jälkeen pitänyt yhteyttä Kreftregisteretin Kristina Kjørheimiin. Oslo palo- ja pelastuslaitoksella (Oslo brann og redningsetat, OBRE) on mm. järjestetty kokous, johon osallistuivat palopäällikkö, henkilöstöjohtaja, neljä Kreftregistretin edustajaa ja Dag Skaseth. OBRE suhtautuu myönteisesti hankkeeseen ja Kreftregisteret käy keskustelua heidän henkilöstöosastonsa kanssa. Kreftregisteret haluaa perustaa myös eläkeläistyöryhmän, jonka jäseniä voidaan haastatella aikaisemmin käytetyistä työmenetelmistä.

Kreftregisteret suunnittelee myös suurten palolaitosten hallinnoimien tietojen kartoittamista, hankesuunnitelman kirjoittamista (marrask. 2014/tammik. 2015), viiteryhmän kokoonkutsumista hankesuunnitelmasta keskustelemiseksi (tammik./helmik. 2015), hankerahoituksen hakemista Ekstra Stiftelsen -säätiöstä, Kreftforeningenistä ja mahdollisesti Forskningsrådetista (keväällä 2015) sekä eettisen/juridisen hyväksynnän hakemista alueelliselta tutkimuseettiseltä komitealta (Regional forskningsetisk komité) ja mahdollisesti myös tietosuojaviranomaiselta (Datatilsynet).

STAMI haluaa ensimmäisessä vaiheessa tutkia, mitä menetelmiä altistumisen mittaamiseen on olemassa ja millaista laitteistoa on käytettävissä. Tässä yhteydessä todettiin, että olisi syytä tutustua myös muissa maissa, esimerkiksi Suomessa, tehtyihin altistusmittauksiin. Lisäksi esitettiin toivomus siitä, että STAMI laatisi pätevän arvion muissa maissa tehdyistä tutkimuksista, huomioiden mm. sen, miten oleellisia nämä ovat Norjan oloissa. Näin saataisiin yleiskatsaus saatavilla olevasta tiedosta ennen kuin mahdollisesti toteutetaan tutkimushanke, jossa halutaan selvittää, altistuvatko tämän päivän palomiehet työssään sellaisille syöpää aiheuttaville aineille, jotka voivat johtaa ammattivammakorvauksiin. Lisäksi esitettiin toivomus siitä, että mitattaisiin ennaltaehkäisevien toimien vaikutus syöpää aiheuttaville aineille altistumiseen.

Toimet vaaralliselle savulle altistumisen välttämiseksi

Syöpää aiheuttaville aineille altistumista vähentävien toimien käyttö on monin paikoin parantunut, mutta toimet ovat siitä huolimatta usein vielä riittämättömät. Ennaltaehkäisevä työ on liitolle sen vuoksi hyvin tärkeää. Yhteistyössä Norjan palomiesfoorumin (Norsk brannmannsforum, NBMF) Fagforbundet on laatinut ohjeet ”Vaarallisessa savussa työskentely (Jobbe i farlig røyk)”. Yksi ohjeen tavoitteista on vähentää osaltaan palontorjunta- ja pelastushenkilöstön altistumisvaaraa syöpää aiheuttaville aineille. Fagforbundet esitteli ohjetta monissa konferensseissa vuonna 2014. Ohjeista on ollut myös maininta lehdissä Brann & sikkerhet ja Brannmannen.

”Jobbe i farlig røyk” -ohjevihkosia ja vaarallisen savun vähentämiseksi tehtäviä toimia esitteleviä julisteita on lähetetty maan kaikille 280 palolaitokselle. Jokainen palolaitos on saanut kaksi vihkosta ja yhden julisteen jokaista paloasemaa/varikkoa kohti. Lähetys sisälsi myös saatekirjeen, jossa kerrottiin Fagforbundetin työstä palontorjunta- ja pelastushenkilöstön syöpävaaran vähentämiseksi. Kaikkia palolaitoksia kehoitettiin myös tukemaan 50 kruunulla työntekijää kohti STAMIn ja

Kreftregistretin tutkimushanketta, jossa tarkastellaan vaarallisille aineille altistumisen vaikututusta erilaisten syöpäsairauksien kehittymiseen.

Suojavarustusstandardi

Fagforbundet osallistuu suojavaatteita koskevan standardin laatimiseen. Standardin tarkoituksena on varmistaa, että suojavaatteet suojaavat käyttäjää mahdollisimman hyvin, myös syöpää aiheuttavien aineiden ja kaasujen läpitukenkautumiselta. Fagforbundetin edustaja Dag Skaseth tekee suojavaatteiden standardointityötä yhteistyössä eurooppalaisen CEN-standardointijärjestön kanssa.

Tasa-arvoja monimuotoisuus

Yhteiskunnan turvallisuus- ja valmiusvirasto laati vuonna 2011 yhteistyössä palontorjuntatoimen ja ammattijärjestöjen kanssa raportin ”De siste villmenn i en ellers temmet verden - mangfold i brannvesenet” (Muuten kesyn maailman viimeiset villi-ihmiset – palontorjuntatoimen monimuotoisuus). Raportissa kartoitettiin nykytilanne ja esteet sekä annettiin ehdotuksia palontorjuntatoimen monimuotoisuuden lisäämiseksi.

Raportista ilmenee, että naisten ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus Norjan palontorjuntatoimessa on suhteellisen alhainen – vain 3,2 prosenttia on naisia ja vain 0,6 prosentilla on maahanmuuttajatausta. Raportin mukaan 30 prosenttia palontorjuntatoimesta pyrkii määrätietoisesti muuttamaan asenteitaan monimuotoisuuden edistämiseksi, ja lähes 60 prosentissa ei ole suunniteltu tai toteutettu toimenpiteitä naisten tai maahanmuuttajataustaisten henkilöiden rekrytoimiseksi.

Monimuotoisuuden toteutumiseksi palontorjuntatoimessa tunnistetaan raportissa kuusi esteettä: palontorjuntatoimen organisointitapa, koulutusjärjestelmä, rekrytointijärjestelmä, ammatin harjoittamiseen vaaditut fyysiset ominaisuudet, työolot sekä vallitsevat harhaluulot, perinteet ja asenteet. Näiden haasteiden valossa työryhmä ehdotti useita toimenpiteitä, joissa pääpaino oli erilaisissa järjestelyyn liittyvissä seikoissa, kuten palontorjuntatoimen organisoimisessa, koulutuksessa ja rekrytoinnissa. Lisäksi ehdotettiin työpaikalla vallitseviin olosuhteisiin kohdistuvia toimenpiteitä.

Työelämän osapuolet ymmärtävät monimuotoisuuden tuomat edut, ja useimmilla työpaikoilla pyritään saavuttamaan monimuotoisesti koostetun työvoiman tuomat edut. Tätä taustaa ja raporttia ”De siste villmenn i en ellers temmet verden - mangfold i brannvesenet” ajatellen Fagforbundet on monin tavoin kohdistanut huomion monimuotoisuuteen ja osallistamiseen palontorjunta- ja pelastustoimessa.

Fagforbundet perusti mm. oman ammattiosaston palontorjunta- ja pelastustoimen valmiusyksiköissä työskenteleville naisille. Osasto on järjestänyt esimerkiksi seminaareja alalla työskenteleville naisille, kirjoittanut artikkeleita, joissa käsitellään naisten palontorjunta- ja pelastustoimessa kohtaamia haasteita ja laatinut ohjeen ”Gravid og trygg på jobb i beredskap” (Odottavan äidin turvallinen työskentely valmiudessa). Osasto lakkautettiin 2014, mutta työtä jatketaan palontorjunnan, pelastustoimen ja ennaltaehkäisevän työn edustajista koostuvassa ammattiryhmässä. Syynä tähän on se, että Fagforbundet haluaa käsitellä monimuotoisuutta ja osallistamista palontorjunnassa ja pelastustoimessa kokonaisvaltaisesti, koska teema koskee kaikkia – ei pelkästään naisia.

Fagforbundetin palontorjuntaan, pelastustoimeen ja ennaltaehkäisevään työhön liittyvässä tavoiteasiakirjassa ja toimenpidesuunnitelmassa lukee, että tällä alueella on syytä ”edistää monimuotoisuutta ja integrointia”. Tämä teema on sen vuoksi nostettu esille mm.

Fagforbundetin palontorjunta- ja pelastushenkilöstölle järjestämässä vuosikonferenssissa – viimeksi 1.–3. maaliskuuta 2016 pidetyssä Palontorjuntakonferenssissa, jolloin mm. Tasa-arvo- ja syrjäytymisvaltuutetun (Likestillings- og diskrimineringsombudet, LDO) edustaja piti alustuksen seksuaalisesta häirinnästä ja Ruotsin Södertörnin Palontorjuntaliiton (Brandforsvarsforbund) edustaja kertoi liiton hankkeesta ”Självklart” (Itsestään selvää). Teema monimuotoisuus ja osallistaminen saivat konferenssissa hyvän vastaanoton ja kannsivat osanottajia toimintaan.

Fagforbundet ja palontorjunnan, pelastustoimen ja ennaltaehkäisevän työn työryhmä keskustelevat parhaillaan siitä, miten monimuotoisuuden ja osallistamisen teemaa viedään jatkossa eteenpäin. Muun muassa mietitään sitä, voiko Fagforbundet yhteistyössä Tasa-arvo- ja syrjäytymisvaltuutetun, Yhteiskunnan turvallisuus- ja valmiusviraston, muiden ammattijärjestöjen ja yhden tai useamman palontorjuntalaitoksen kanssa saada aikaan ”Självklart” -hankkeen tapaisen hankkeen. Fagforbundet laatii tämän pohjalta hanke- ja toimenpideluonnoksen syksyllä 2016.

Koulutus

Hallitus ilmoitti Suurkäräjätiedotteessa 35 Paloturvallisuus asettavansa valiokunnan selvittämään palontorjuntatoimessa vallitsevia osaamistarpeita. Valiokunta sai tehtäväkseen selvittää tulevaisuuden koulutustarvetta palontorjuntalaitoksen kohtaamien nykyisten ja tulevien haasteiden pohjalta, sekä ennaltaehkäisevässä että valmiustyössä. Valiokunnan työn tulokset löytyvät tästä: [NOU 2012:8 Ny utdanning for nye utfordringer](#).

Valiokunnan mielestä palontorjuntalaitoksen nykyinen pätevyys ei ole riittävää tulevaisuuden tehtäviä ja haasteita ajatellen. Nykyisten koulutusten sisältö keskittyy pääasiassa palontorjuntalaitoksen ensisijaisiin tehtäviin. Koulutus on lisäksi liian lyhyt, jotta sen puitteissa voitaisiin hankkia tulevaisuudessa välttämätöntä osaamista.

Valiokunnan mielestä palontorjuntatoimen on pystyttävä tulevaisuudessa kantamaan enemmän vastuuta kuntien pelastusvalmiuteen ja ennaltaehkäisevään toimintaan liittyvässä työssä. Palontorjuntatoimen roolin ja sen henkilöstön pätevyyden on sen vuoksi oltava kattavampi ja parempi kuin mitä nykyisillä koulutuksilla pystytään aikaansaamaan. Nykyistä kattavamman koulutuksen ansiosta henkilö voisi työskennellä yhteiskunnan turvallisuuteen ja valmiuden suunnitteluun liittyvissä työtehtävissä ja toimia sen lisäksi osa-aikaisesti palontorjunta- ja pelastustehtävissä.

Tulevaisuuden palontorjuntatoimen tulisi heijastaa mahdollisimman hyvin väestön monimuotoisuutta. Valiokunnan mielestä koulutuksen tulisi osaltaan parantaa palontorjuntalaitoksen rekrytointiperustaa, ja lisäksi sen olisi oltava niin houkutteleva, että parhaimmatkin kandidaatit kiinnostuisivat hakeutumaan koulutukseen.

Tämän vuoksi valiokunta antoi suosituksen, jonka mukaan palontorjuntatoimen peruskoulutusta tulisi antaa ammattikouluissa ja päällystön koulutusta korkeakouluissa. Ammattikoulua pidetään parhaimpana ratkaisuna ammatin harjoittamiseen liittyvien tehtävien opettamisessa. Valiokunnan mielestä ammattikoulutasoinen peruskoulutus antaa parhaimman lähtökohdan sekä koko- että osa-aikaiselle henkilöstölle. Korkeakouluopetusta pidetään niin ikään tarpeellisena päällystön riittävän osaamisen varmistamiseksi.

Norjan palontorjuntatoimen kokoaikaisen henkilöstön kouluttamiseen suositellaan kaksivuotista teknistä ammattikoulutusta, joka sisältää työharjoittelua ja joka noudattaa ammattikoulutusta koskevaa lainsäädäntöä. Ensimmäinen vuosi koostuisi yhteisestä

palontorjuntaa, pelastustyötä ja turvallisuutta käsittelevästä moduulista, kun taas toisena vuotena opiskelijat voisivat erikoistua valmiustyöhön, ennaltaehkäisevään työhön tai hälytystehtäviin.

Norjan hallitus päätti helmikuussa 2015, että palontorjunta- ja pelastushenkilöstön ammattikoulutus sijoitetaan Norjan Palontorjuntakouluun (Brannskole) Nordlandin Tjeldsundissa. DSB sai tämän pohjalta tehtävän laatia suunnitelman palontorjunta- ja pelastushenkilöstön ammattikoulutuksen käynnistämiseksi tarvittavan työn organisoimiseksi ja toteuttamiseksi. Suunnitelma luovutettiin oikeus- ja valmiusministeriölle 1. heinäkuuta 2015. Suunnitelman talousarvion mukaan työn toteuttamiseen tarvitaan kolmen vuoden aikana noin 84 miljoonaa Norjan kruunua, ja niistä noin 17–18 tarvitaan työn käynnistämiseen vuonna 2016.

Valtio ei kuitenkaan myöntänyt varoja tämän työn käynnistämiseen vuoden 2016 talousarviossa. Koulutuksen käynnistyminen siirtyy siten vähintään vuodelle eli syksyyn 2019. Oikeus- ja valmiusministeriön valtiosihteerin Gjermund Hagesæterin kanssa 14. maaliskuuta 2016 pitämässään kokouksessa Fagforbundet painotti sen vuoksi sitä, miten tärkeää on saada varoja koulutukselle vuoden 2017 talousarviossa. Valtiosihteeri kertoi oikeus- ja valmiusministeriön ottavan palontorjunta- ja pelastushenkilöstön kouluttamistarpeen huomioon seuraavassa talousarviossaan. Samalla hän kuitenkin varoi lupaamasta mitään, koska varojen on riitettävä niin paljon muuhunkin, ja merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttavat tällä hetkellä mm. öljytulojen väheneminen ja kasvava pakolaisongelma.